

*“Bij
diergezondheid
kun je bij uitstek
onderbouwen dat
iedereen moet
meedoen om tot
een meerwaarde te
komen”*

ALEX SPIEKER VAN AVINED:

“Steeds meer naar vrije uitloop”

Geen financiering, dus er is ook geen georganiseerd onderzoek op het gebied van pluimveegezondheid. Dat het snel weer moet worden opgepakt, daar is iedereen het over eens. Bij AVINED doen ze er momenteel alles aan om het te regelen, met Alex Spieker als drijvende kracht. Als beleidsmedewerker bij AVINED is hij nauw betrokken bij de totstandkoming van de Algemeen Verbindend Verklaring (AVV), zodat GD het onderzoek snel weer kan hervatten. “Dat is een taai klus.”

Bij het verdwijnen van de productschappen viel een belangrijke taak, het onderzoek, plotseling weg. Als er iemand is die dat begrijpt, is dat Spieker wel. Binnen AVINED probeert hij die taak op te vangen. “Ik probeer de spil te zijn tussen het bedrijfsleven en overheid. Wij zetten de adviescommissie voort en bespreken daarin alles wat met pluimveegezondheid te maken heeft.” En die adviescommissie is zwaar bemand: er zitten mensen uit de leg- en vlessector in, kuikenbroeders, eierhandel, slachterijen, en natuurlijk GD, Centraal Veterinair Instituut (CVI) en het ministerie van Economische Zaken (EZ). Het verschil met het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE) is dat de commissie slechts een adviserende rol heeft. Neem bijvoorbeeld de huidige situatie met coryza, zegt Spieker. “Veterinair inhoudelijk vinden we dat de kippen in de omgeving van besmette bedrijven naar binnen moeten. Vroeger kon dat op basis van een calamiteitenverordening, nu kunnen we dat alleen adviseren.” Hij ziet dat AVINED pragmatisch met deze beperking omgaat. “We staan zo dicht bij de sector dat we gewoon bellen naar de omliggende bedrijven: is het niet verstandig om de kippen naar binnen te halen?” En dat contact is niet eenzijdig: “Boeren bellen ons ook voor advies.”

Communicatiedriehoek

Het nieuwe ‘systeem’ kent een soort communicatiedriehoek van AVINED naar de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA)

en EZ voor de regelgeving en naar GD en het CVI voor onderzoek en het veterinaire deel. Die rol van GD is een belangrijke, legt Spieker uit. “Stel, er is een verdenking, bijvoorbeeld een laag- of hoogpathogene variant van vogelgriep. In dat geval word ik gebeld door EZ en neem ik contact op met GD om te vragen om welk type het gaat en hoe het bedrijf in elkaar zit. De typering gebeurt bij het CVI, GD gaat mee naar het bedrijf. Als zoiets gebeurt gaat er zo snel mogelijk een nieuwsbrief naar de sector met een update. Maar ook als er ergens in Europa hoogpathogene vogelgriep is, informeren we de sector. Ons advies kan dan zijn om in Nederland alles dubbel te reinigen en te ontsmetten.”

Bij bedrijfsgebonden aandoeningen ligt dat anders. “Bij *Salmonella Pullorum* bijvoorbeeld, dan kijken we of er sprake is van een incident. Of is het een trend? Is er een verspreidingsrisico?” AVINED trekt dan samen op met GD voor veterinair advies. “Zo kunnen we stevigere adviezen geven.”

Privacyregels

Wat wel lastig blijft, is de spanningsboog tussen dier- en dus volksgezondheid en de regels rondom privacy. “Vanuit onze rol als sectorpartij willen we contact met de boer en zijn omgeving opnemen, om ze mee te geven dat ze geen onnodige risico’s moeten nemen. En dat we richting sectorgenoten kunnen aangeven dat er ergens iets aan de hand is en er dus extra hygiëne-maatregelen genomen moeten worden. Dat protocol hapert af en toe, omdat we tegen privacyregels aanlopen.” Vooralsnog is de overheid namelijk extreem kritisch op het gebruik van privégegevens, zegt Spieker. “Op dit moment hebben we moeite om de salmonellaproblemen in beeld te krijgen, want we hebben geen overzicht. GD krijgt alleen de gegevens op postcode-niveau. Dat maakt het lastig om het probleem gericht aan te pakken. Dan blijft de vraag: wat telt zwaarder, de volksgezondheid of privacy?”

Eén van de voornaamste taken van Spieker is momenteel de organisatie rondom de AVV. Een taaie klus, zegt Spieker. Met de AVV is het mogelijk alle pluimveehouders evenredig te laten bijdragen aan onderzoek omtrent pluimveegezondheid. "Als dat er is kunnen we als adviescommissie gerichter werken, en de sector intensief betrekken bij onderzoeksprojecten. Zo kan er voor bijvoorbeeld projecten van darmgezondheid, coccidiose, histomonas en *Mycoplasma synoviae* (M.s.) een werkgroep van sectorgenoten worden opgesteld die kort op de bal zit. Die kan dan eventueel bijsturen op het project en bovendien een vertaalslag maken naar de praktijk." De aanvraag voor de AVV is bijna klaar, en zou na de zomer geregeld moeten zijn.

Belang van kennis

Waarom alle pluimveehouders daaraan zouden moeten bijdragen? "We hebben als land een exportpositie hoog te houden. Elke pluimveehouder heeft belang bij goede kennis om een zo laag mogelijke ziektedruk te houden en het rendement maximaal te benutten. Met financiering kunnen we onderzoek doen dat kennis en informatie oplevert om het bedrijf te optimaliseren." En het gaat niet alleen om de pluimveehouderij zelf, vertelt Spieker. "We moeten het ook aan de maatschappij verantwoorden."

Iedereen moet meedoen, legt hij uit. Een alternatief is er niet. "Een keten is zo sterk als zijn zwakste schakel. Als 95 procent van de pluimveehouders wil meebetalen en dus kennis en infor-

"Met de AVV kan de adviescommissie gerichter werken"

matie kan uitwisselen, dan is er nog steeds 5 procent die dat niet doet. Dan kan het zomaar je buurman zijn die bij die 5 procent zit. Bovendien creëer je haarden op die manier. Diergezondheid is nou bij uitstek een onderwerp waarbij je kunt onderbouwen dat iedereen moet meedoen om tot een meerwaarde te komen. Anders is het dweilen met de kraan open."

Stilliggend onderzoek

Dat het onderzoek nu stil ligt is niet een acuut probleem, maar het wordt langzamerhand wel problematisch. Bijvoorbeeld het onderzoek naar M.s., dat gemakkelijk in de keten wordt verspreid. "We moeten weten waar het nu is, waar de risicocontacten zijn. Gaat het via fokmaterialen of transportkragen? Dat moeten we weten om M.s. te kunnen bestrijden. Dat staat nu stil."

Er wordt momenteel wel gemonitord, maar dat zet geen zoden aan de dijk, vertelt Spieker. Ze kunnen niets met de resultaten. "Daardoor lopen de ontwikkeling van kennis en de juiste aanpak

"Ik denk dat we ons steeds meer gaan ontwikkelen naar biologisch en vrije uitloop, maar dan moet er nog veel veranderen op dat vlak", aldus Spieker.

van ziekten vertraging op. Zo zouden we met een programma willen beginnen om de hele diagnostiek voor darmgezondheid te verbeteren, waardoor we problemen in een vroeger stadium kunnen ontdekken en dus vroeger kunnen behandelen. We hebben meer kennis nodig voor dit soort onderzoek, en die krijgen we nu niet.”

Maatschappelijke opinie

Spieker ziet dat het belangrijkste issue de maatschappelijke positie van de sector blijft, een issue dat bovendien steeds belangrijker wordt. “We zien het aan de marktontwikkeling, steeds meer kippen gaan naar buiten, de scharrel raakt een beetje overvoerd. Boeren zoeken alternatieve systemen. Het risico op versleping van dierziekten is daardoor groter, daar moeten we een antwoord op zien te vinden.” De maatschappelijke opinie speelt daarin een grote rol, maar Spieker heeft er alle vertrouwen in dat de pluimveesector het kan bijbenen. “Het gaat ook nu weer lukken. We moeten er rekening mee houden dat deze trend doorgaat. Ik zie wel dat pluimveehouders zich erop aanpassen. Dieren worden steeds langer gehouden en ook qua dierziektepreventie en –management maken ze grote slagen. Fokbedrijven proberen de piekproductie steeds langer te houden, we gaan razendsnel van tachtig naar honderd weken leeftijd.”

Ontwikkeling en dataverzameling

“Ik denk dat we ons steeds meer gaan ontwikkelen naar biologisch en vrije uitloop, maar dan moet er nog veel veranderen op dat vlak. Dat is nu al in ontwikkeling, door meer gebruik van technologie. Met biometrie wordt het verzamelen van data steeds makkelijker, en dan is het de truc om die informatie te gebruiken. Zo zouden we met nieuwe technologieën al vleeskuikens in het ei kunnen onderzoeken, zodat we weten welke aandacht er op het vleeskuikenbedrijf nodig is.”

Ook GD kan daaraan bijdragen. Juist GD, zegt Spieker. “GD heeft de kennis, en weet wat de impact van ziekten op het dier is. De verschijnselen zijn bekend, en vaak ook wat de oorzaak ervan is. De volgende stap is om het in een steeds vroeger stadium te ontdekken. Uiteindelijk gaat het om de toepassing in de praktijk.”

“We staan zo dicht bij de sector dat we gewoon kunnen bellen naar bedrijven als het nodig is”

Alex Spieker is momenteel bezig met de organisatie rondom de AVV. “Een taaie klus.”

